

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Bezoekadres
Weesperplein 8
Amsterdam

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
crk@amsterdam.nl
www.crk.amsterdam.nl

Commissie Aanwijzing Monumenten

Onderwerp	Adviesaanvraag aanwijzing Begoniastraat 6-huis
Datum	2 september 2019
Commissie	Jeroen Westerman (voorzitter), Annuska Pronkhorts (architectuurhistoricus), Freek Schmidt (architectuurhistoricus) Afwezig met bericht: Ronald Glaudemans (bouwhistoricus)
Secretarissen	Elles van den Hoek, Dik de Roon
Adviseur(s)	Agnes Hemmes (Monumenten en Archeologie)

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Noord,

U heeft de commissie Aanwijzing Monumenten van de CRK verzocht advies uit te brengen over de aanwijzing van het woonwinkelpand aan de Begoniastraat 6-huis als gemeentelijk monument.

De commissie hanteert bij de advisering de selectiecriteria voor monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten, zoals vastgesteld in de Erfgoedverordening. Zij beoordeelt of een pand, object, complex of gebied voor Amsterdam van belang is vanwege de stedenbouwkundige, architectonische en/of cultuurhistorische waarde. Daarnaast wordt beoordeeld in hoeverre het object nog gaaf en/of zeldzaam is voor een bepaalde periode of voor een bepaald (gebouw)type.

De commissie adviseert u Begoniastraat 6-huis, met oorspronkelijke winkel op de begane grond en bijbehorende woningdeel (overloop en achterkamer) op de verdieping, te beschermen als gemeentelijk monument, vanwege de bijzondere cultuurhistorische waarde als enig vrijwel gaaf overgebleven exemplaar van de winkelwoningen binnen de architectonisch en stedenbouwkundig gewaardeerde Van der Pekbuurt.

Stedenbouwkundige waarde

De Van der Pekbuurt, die in 1919 door E.J. van de Pek werd ontworpen, bevatte oorspronkelijk twaalf buurtwinkels met woning. Begoniastraat 6-huis is van stedenbouwkundige waarde als

onderdeel van dit rijksbeschermd stadsgezicht. De locatie in het oorspronkelijke stedenbouwkundige ontwerp van winkelwoningen werd bepaald door knikken in het straatpatroon, een positie die ze een afwijkende plattegrond meegaf. De hele buurt is van stedenbouwkundige waarde als een van de vroegste tuindorpen in de stad.

Architectonische waarde, herkenbaarheid, gaafheid en zeldzaamheid

Het exterieur van Begoniastraat 6-huis is onderdeel van de oorspronkelijke straatwand waarvan de architectuur nog vrijwel intact is. Het maakt deel uit van een tuindorp waarvan het ontwerp exemplarisch is binnen het oeuvre van Van der Pek. Hij verbijzonderde de winkels niet alleen door hun locatie in het stratenplan maar ook door ze te voorzien van herkenbare rondboogvensters met siermetselwerk. Daaraan veranderde met betrekking tot deze winkel niets in de honderd jaar die de buurt oud is. Dat geldt nagenoeg evenzeer voor het winkelinterieur waarvan de ruimtelijke structuur van de plattegrond en de interieuronderdelen vrijwel gaaf bewaard bleven. Hierdoor is de oorspronkelijke winkel zowel van binnen als van buiten nog zeer herkenbaar en goed afleesbaar. De andere winkelwoningen in deze buurt ondergingen wijzigingen, een aantal werd volledig tot woning verbouwd. Begoniastraat 6 is daarom het enig overgebleven gave exemplaar van een historisch winkelinterieur in deze buurt en voor zover nu bekend een zeldzaam voorbeeld hiervan in een Amsterdamse arbeidersbuurt.

Cultuurhistorische waarde

De winkelwoning Begoniastraat 6-huis heeft een hoge cultuurhistorische waarde als vrijwel gaaf bewaard gebleven winkelwoonhuisinterieur in een Amsterdamse arbeidersbuurt. De authentieke sfeer in de nu honderdjarige winkelwoning is nog goed te beleven doordat renovaties en ingrijpende verbouwingen uitbleven. Verder ontleent deze voormalige melkwinkel van de Oostzaner Albert Lust een cultuurhistorische waarde aan het feit dat deze winkelier tevens voorzitter was van de socialistische melkslijters coöperatie "Nieuw Leven". Als zodanig speelde hij in de periode 1918-1926 een belangrijke rol in de Melkoorlog.

Amsterdam, 2 september 2019
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Eric Luiten, voorzitter